

Nr 435.

Godkänd av första kammaren den 19 juni 1918.

Godkänd av andra kammaren den 20 juni 1918.

Riksdagens skrivelse till Konungen angående regleringen av utgifterna för kapitalökning å tilläggsstat till riksstaten för år 1918 i avseende å post- och telegrafverken samt statens järnvägar och vattenfallsverk.

(Statsutskottets utlåtanden nr 18 B, 17, 69, 70, 71, 73, 139, 174, 176, 178, 201 och 220 samt memorial nr 29, 162 och 237.)

Till Konungen.

I avseende å regleringen av utgifterna för kapitalökning å tilläggsstaten till riksstaten för år 1918 i fråga om post- och telegrafverken samt statens järnvägar och vattenfallsverk får riksdagen för Eders Kungl. Maj:t anmäla följande beslut.

A. Postverket.

1:o) I den till riksdagen den 14 januari 1918 avlåtna propositionen, nr 2, med förslag till tilläggsstat till riksstaten för år 1918 har Eders Kungl. Maj:t under titel »utgifter för kapitalökning, statens affärsverksamhet», beträffande postverket i punkt 1 föreslagit riksdagen att för inköp av inventarier för postverkets behov på tilläggsstat för år 1918 anvisa ett reservationsanslag av 175,000 kronor.

Bihang till riksdagens protokoll 1918. 14 saml. 161 häft. (Nr 435.)

Riksdagen, som i särskild skrivelse denna dag anmält sitt beslut angående medelsbehovet för ifrågavarande ändamål under år 1919, har för inköp av inventarier för postverkets behov på tilläggsstat för år 1918 anvisat ett reservationsanslag av 175,000 kronor.

2:o) Eders Kungl. Maj:t har vidare i punkt 2 föreslagit riksdagen att till täckande av brist, som uppkommit å av riksdagen anvisade anslag till uppförande å den postverket tillhöriga tomten nr 112 inom S:t Lars kvarter i Linköping av ett posthus, inrymmande jämväl lokaler för telegrafverkets behov, på tilläggsstat för år 1918 anvisa, att utgå av läne-medel, ett reservationsanslag av 55,000 kronor.

För uppförande av ifrågavarande byggnad har 1916 års riksdag beviljat ett anslag av 240,000 kronor samt därav för år 1917 anvisat 120,000 kronor. 1917 års riksdag har därefter för år 1918 såsom särskilda reservationsanslag anvisat dels återstoden av det utav 1916 års riksdag beviljade byggnadsanslaget eller 120,000 kronor, dels ock för fortsättande och avslutande av ifrågavarande byggnadsarbete ytterligare ett belopp av 90,000 kronor. Då den ursprungligen äskade summan för byggnadens uppförande, 240,000 kronor, grundade sig på under år 1915 uppgjorda kostnadsberäkningar och med hänsyn tagen till de å byggnadsmarknaden sedermera inträdda förhållandena, har riksdagen icke funnit något att erinra mot det begärda tilläggsanslaget.

Riksdagen får alltså anmäla, att riksdagen till täckande av brist, som uppkommit å av riksdagen anvisade anslag till uppförande å den postverket tillhöriga tomten nr 112 inom S:t Lars kvarter i Linköping av ett posthus, inrymmande jämväl lokaler för telegrafverkets behov, å tilläggsstat för år 1918 anvisat ett reservationsanslag av 55,000 kronor.

3:o) Med bifall till Eders Kungl. Maj:ts i ämnet framställda förslag har riksdagen för fortsättande av uppförandet å den kronan tillhöriga tomten i kvarteret nr 29 inom Gällivare municipalsamhälle av ett posthus, inrymmande jämväl lokaler för telegrafverkets behov, å tilläggsstat för år 1918 anvisat ett reservationsanslag av 175,000 kronor.

4:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts därom framställda förslag har riksdagen för fortsättande av uppförandet å det för postverkets räkning inköpta område om 5,583,1 kvadratmeter av tomten nr 67 A i Göteborgs stads tolfte rote av ett centralposthus på tilläggsstat för år 1918 anvisat ett reservationsanslag av 500,000 kronor.

5:o) Eders Kungl. Maj:t har vidare föreslagit riksdagen att för om- och tillbyggnad av posthusbyggnaden å den postverket tillhöriga fastigheten nr 285 b och nr 286 i kvarteret Kristina i Ystad på tilläggsstat

för år 1918 anvisa, att utgå av lånemedel, ett reservationsanslag av 100,000 kronor.

Riksdagen, som i särskild skrivelse denna dag anmält sitt beslut i fråga om anslag för ifrågavarande ändamål under år 1919, får anmäla, att riksdagen för om- och tillbyggnad av posthusbyggnaden å den postverket tillhöriga fastigheten nr 285 b och nr 286 i kvarteret Kristina i Ystad å tilläggsstat för år 1918 anvisat ett reservationsanslag av 100,000 kronor.

6:o) I en till riksdagen den 8 mars 1918 avlåten proposition, nr 138, har Eders Kungl. Maj:t under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över civilärenden för samma dag, föreslagit riksdagen *dels* medgiva, att för postverkets räkning må inköpas fastigheten nr 41 i kvarteret Gruvan i Karlstad för en köpeskilling av högst 375,000 kronor; *dels* för ändamålet på tilläggsstat för år 1918 under utgifter för kapitalökning anvisa ett reservationsanslag av 375,000 kronor, att utgå av lånemedel; *dels ock*, vid bifall härtill, besluta, att de i förslaget till nämnda tilläggsstat bland inkomsterna under rubriken »I. Fast upplåning» upptagna lånemedel skola höjas med 375,000 kronor.

I huvudbyggnaden å ifrågavarande till inköp föreslagna fastighet, som uppfördes 1910 och 1911, äro redan för närvarande postkontorslokaler inrymda. Jämväl ett å fastigheten befintligt uthus disponeras av postverket. I huvudbyggnaden finnas dessutom avsevärda utrymmen, som vid inträdande utvidgningsbehov kunna tagas i anspråk för postverkets räkning.

Det för fastigheten begärda priset torde med hänsyn tagen till den hyresavkastning, som erhålles såväl från huvudbyggnaden som från en mindre bostadsbyggnad å tomten, få anses skäligt. Då den nuvarande ägaren har för avsikt att avhända sig fastigheten, synes det riksdagen vara allt skäl, att staten nu försäkras sig om densamma.

Riksdagen får alltså anmäla, att riksdagen för inköp för postverkets räkning av fastigheten nr 41 i kvarteret Gruvan i Karlstad på tilläggsstat för år 1918 anvisat ett reservationsanslag av 375,000 kronor.

B. Telegrafverket.

7:o) I en till riksdagen den 8 mars 1918 avlåten proposition, nr 139, har Eders Kungl. Maj:t, under åberopande av bifogat utdrag av statsrådsprotokollet över civilärenden för samma dag föreslagit riksdagen *dels* medgiva, att för telegrafverkets räkning må inköpas fastigheten nr 17

och 18 i Bergskvarteret i Söderköping för en köpeskilling av högst 46,700 kronor; *dels* för ändamålet på tilläggsstat för år 1918 under utgifter för kapitalökning anvisa ett reservationsanslag av 46,700 kronor, att utgå av lånemedel; *dels ock*, vid bifall härtill, besluta, att de i förslaget till nämnda tilläggsstat bland inkomsterna under rubriken »I. Fast upplåning» upptagna lånemedel skola höjas med 46,700 kronor.

Av utredningen i ärendet framgår, att telegrafverkets nuvarande lokal i Söderköping är otillräcklig. Då berörda lokal icke kan utvidgas och annan lämplig sådan icke lär kunna förhyras, står ingen annan utväg till buds än att förvärva särskild fastighet för telegrafverkets räkning. Den nu till inköp föreslagna fastigheten, i vilken även lokaler för postverkets behov kunna erhållas, synes vara för ändamålet lämplig. Då anledning till erinran mot den begärda köpeskillingen icke syns föreligga, har riksdagen för inköp för telegrafverkets räkning av fastigheten nr 17 och 18 i Bergskvarteret i Söderköping på tilläggsstat för år 1918 anvisat ett reservationsanslag av 46,700 kronor.

8:o) Såsom riksdagen i särskild skrivelse anmält, har riksdagen för fortsatt utveckling av statens telefon- och telegrafväsende å tilläggsstat för år 1918 anvisat ett reservationsanslag av 15,000,000 kronor.

C. Statens järnvägar.

9:o) Eders Kungl. Maj:t har i punkt 7 föreslagit riksdagen att för inköp av fastigheten nr 4 i kvarteret Fatbursholmen i Stockholm på tilläggsstat för år 1918 anvisa, att utgå av lånemedel, ett reservationsanslag av 341,500 kronor.

Då av utredningen i ärendet framgår, att det område, varom här är fråga, under alla förhållanden torde vara erforderligt för en utvidgning av Stockholms södra station, har riksdagen för inköp av fastigheten nr 4 i kvarteret Fatbursholmen i Stockholm på tilläggsstat för år 1918 anvisat ett reservationsanslag av 341,500 kronor.

10:o) Eders Kungl. Maj:t har vidare föreslagit riksdagen att för utförande av en provisorisk utbyggnad av Falkenbergs station på tilläggsstat för år 1918 anvisa, att utgå av lånemedel, ett reservationsanslag av 190,000 kronor.

Då en ombyggnad och modernisering av Falkenbergs bangård visat sig vara av nöden och de nu föreslagna provisoriska anordningarna åtminstone för några år framåt torde komma att bereda avsevärda lättnader i stationsarbetet, har riksdagen icke något att erinra mot Eders Kungl. Maj:ts förslag.

Riksdagen får alltså anmäla, att riksdagen för utförande av en provisorisk utbyggnad av Falkenberg station på tilläggsstat för år 1918 anvisat ett reservationsanslag av 190,000 kronor.

11:o) Uti punkt 9 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att för ombyggnad av bangården vid Uppåkra på tilläggsstat för år 1918 anvisa, att utgå av lånemedel, ett reservationsanslag av 175,000 kronor.

Utredningen i ärendet har synts riksdagen giva vid handen, att behov av den föreslagna ombyggnaden föreligger, vadan riksdagen för ombyggnad av bangården vid Uppåkra på tilläggsstat för år 1918 anvisat ett reservationsanslag av 175,000 kronor.

12:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts därom framlagda förslag har riksdagen för fullföljande av arbetena med anläggning av huvudrangerbangård vid Hallsberg jämte därmed sammanhängande arbeten på tilläggsstat för år 1918 anvisat ett reservationsanslag av 300,000 kronor.

13:o) Med bifall till Eders Kungl. Maj:ts i ämnet framlagda förslag har riksdagen för fullföljande av arbetena med utvidgning av Västanfors station på tilläggsstat för år 1918 anvisat ett reservationsanslag av 40,000 kronor.

14:o) På grund av Eders Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning har riksdagen för fullföljande av arbetena med utvidgning av Ockelbo station m. m. på tilläggsstat för år 1918 anvisat ett reservationsanslag av 60,000 kronor.

15:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag i ämnet har riksdagen för anordnande av nya stationer och mötesplatser på tilläggsstat för år 1918 anvisat ett reservationsanslag av 300,000 kronor.

16:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts därom framställda förslag har riksdagen för utförande av spårplaneringar i anslutning till förefintliga spårssystem på tilläggsstat för år 1918 anvisat ett reservationsanslag av 1,000,000 kronor.

17:o) Med bifall till Eders Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning har riksdagen för utförande av speciella anläggningar å bangårdar på tilläggsstat för år 1918 anvisat ett reservationsanslag av 39,700 kronor.

18:o) Sedan Eders Kungl. Maj:t i meromhandlade proposition nr 2, punkt 16, föreslagit riksdagen att för fullbordande av arbetet med utläggning av ytterligare ett järnvägsspår mellan Rönninge och Järna jämte därmed sammanhörande anläggningar å tilläggsstat för år 1918 beräkna, att utgå av lånemedel, ett reservationsanslag av 1,600,000 kronor, har Eders Kungl. Maj:t i en den 12 mars 1918 avlåten proposition, nr 215, under återopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet

över civilärenden för samma dag föreslagit riksdagen att till fullbordande av arbetet med utläggning av ytterligare ett järnvägsspår mellan Rönninge och Järna jämte därmed sammanhörande anläggningar på tilläggsstat för 1918 anvisa ett reservationsanslag av 1,600,000 kronor, att utgå av lånemedel.

Att dubbelspårsbyggnaden mellan Rönninge och Ström kommit att överskrida de beräknade kostnaderna med ej mindre än omkring 28 % beror till ej ringa del på dröjsmålet med arbetenas utförande, vid vilket riksdagen tidigare på grund av riksdagens revisorers åren 1915 och 1916 avgivna berättelser haft anledning att fästa sin uppmärksamhet. Genom berörda dröjsmål hava nämligen de efter kristidens inträde höga material- och arbetsprisen måst tillämpas vid anläggningen.

Lika beklaglig som den inträdda kostnadsökningen synes själva förseningen av anläggningen vara. Det definitiva beslutet rörande sträckningen av västra stambanan mellan Rönninge och Ström fattades av 1912 års riksdag, och redan under samma år fingo medel för anläggningen disponeras. Vid av riksdagens vederbörande utskott företaget besök å platsen har utskottet inhämtat att — fränsett linjen mellan Rönninge och Igelsta, som huvudsakligen utförts genom järnvägsstyrelsens försorg och som öppnats för trafik i slutet av år 1914 — anläggningen knappast kan förväntas bliva slutförd förr än under senare hälften av år 1919. Då den för dubbelspårsbyggnaden tillsatta byggnadskommissionen ansett, att den av kommissionen antagna entreprenören icke bedrivit arbetet på sådant sätt, som ålegat honom enligt det upprättade entreprenadkontraktet, har kommissionen den 28 sistlidne februari till avgörande av skiljenämnd hänskjutit frågan, om icke kommissionen jämlikt bestämmelserna i kontraktet är berättigad att övertaga och själv eller genom annan avsluta såväl de för själva järnvägsanläggningen och bron över Södertälje kanal återstående arbetena som ock de arbeten, vilka ännu återstå å den utgrävning av samma kanal, som skolat ske i samband med järnvägsanläggningen.

Riksdagen kan givetvis icke ingå i bedömande, om ansvaret för förseningen påvilar enbart entreprenören eller om detta ansvar bör fördelas även på andra. Emellertid torde det vara tydligt, att de fördelar man avsett att vinna genom arbetenas ordnande på sätt som skett, icke hava ernåtts. Riksdagen vill slutligen med anledning av de stora olägenheter, som enkelspårstrafiken å sträckan mellan Igelsta och Ström medför, uttala den förväntan, att Eders Kungl. Maj:t allt efter det utslag ovanberörda skiljenämnd kan komma att avgiva, vidtager lämpliga åtgärder för att arbetena med ifrågavarande dubbelspårsanläggning må kunna bringas till snar avslutning.

Riksdagen har till fullbordande av arbetet med utläggning av ytterligare ett järnvägsspår mellan Rönninge och Järna jämte därmed sammanhörande anläggningar på tilläggsstat för år 1918 anvisat ett reservationsanslag av 1,600,000 kronor.

19:o) Med bifall till Eders Kungl. Maj:ts därom framlagda förslag har riksdagen för fortsättande av arbetena med anläggande av ytterligare ett järnvägsspår från Örebro över Hallsberg till Laxå på tilläggsstat för år 1918 anvisat ett reservationsanslag av 500,000 kronor.

20:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag i ämnet har riksdagen för ombyggnad av bron över Norsälven å linjen Laxå—Charlottenberg, varför kostnaden av anslagsmedel beräknats uppgå till 900,000 kronor, på tilläggsstat för år 1918 anvisat ett reservationsanslag av 200,000 kronor.

21:o) Riksdagen får anmäla, att riksdagen för fortsättande av arbetet med uppförande av plåtslagarverkstad med smedja vid Notviken på tilläggsstat för år 1918 anvisat ett reservationsanslag av 88,000 kronor.

22:o) Med bifall till Eders Kungl. Maj:ts i ämnet gjorda framställning har riksdagen för fortsättande av arbetet med uppförandet av en ny lokomotivstation vid Örebro på tilläggsstat för år 1918 anvisat ett reservationsanslag av 75,000 kronor.

23:o) I enlighet med vad Eders Kungl. Maj:t i punkt 21 föreslagit har riksdagen för påbörjande av arbetet med uppförandet av en ny lokomotivstation vid Järna på tilläggsstat för år 1918 anvisat ett reservationsanslag av 50,000 kronor.

24:o) Med bifall till Eders Kungl. Maj:ts därom framställda förslag har riksdagen för fortsättande av arbetet med uppförande av ny lokomotivstation vid Krylbo på tilläggsstat för år 1918 anvisat ett reservationsanslag av 85,000 kronor.

25:o) Under hänvisning till vad riksdagen i sin skrivelse angående utgifterna för kapitalökning vid statens järnvägar anfört rörande motsvarande anslag för år 1919 får riksdagen anmäla, att riksdagen för husbyggnader på tilläggsstat för år 1918 anvisat ett reservationsanslag av 2,000,000 kronor.

26:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts i ämnet gjorda framställning har riksdagen för anläggande av telegraf- och sektionstelefonledningar samt för utförande av kabelarbeten på tilläggsstat för år 1918 anvisat ett reservationsanslag av 200,000 kronor.

27:o) Med bifall till Eders Kungl. Maj:ts därom framlagda anslags-
äskande har riksdagen för utförande av växel- och signalsäkerhetsan-

läggningar på tilläggsstat för år 1918 anvisat ett reservationsanslag av 500,000 kronor.

28:o) Riksdagen, som i särskild skrivelse denna dag anmält sitt beslut i anledning av Eders Kungl. Maj:ts anslagsäskande för ifrågasvarande ändamål å 1919 års stat, får anmäla, att riksdagen för utförande av vissa arbeten för ökande av trafikkapaciteten å bandelen Kristinehamn—Mora på tilläggsstat för år 1918 anvisat ett reservationsanslag av 300,000 kronor.

29:o) Riksdagen får anmäla, att riksdagen såsom dispositionsanslag för oförutsedda och mindre arbeten på tilläggsstat för år 1918 anvisat ett reservationsanslag av 250,000 kronor.

30:o) Med bifall till Eders Kungl. Maj:ts framställning har riksdagen till tackande av brist, som uppkommit å vissa till utförande av nya byggnader och anläggningar vid statens trafikerade järnvägar beviljade anslag, på tilläggsstat för år 1918 anvisat ett reservationsanslag av 1,400,000 kronor.

31:o) Riksdagen har i enlighet med Eders Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning till fortsättning av inlandsbanan mellan Volgsjön och Gällivare på tilläggsstat för år 1918 anvisat ett reservationsanslag av 2,000,000 kronor.

32:o) Med bifall till Eders Kungl. Maj:ts därom framställda förslag har riksdagen för fortsättande av arbetena å statsbanan Forsmo—Hoting på tilläggsstat för år 1918 anvisat ett reservationsanslag av 500,000 kronor.

33:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts i ämnet framställda förslag har riksdagen för inköp av mark, som erfordras för utvidgning av vissa järnvägsstationer och för blivande dubbelspårordningar, på tilläggsstat för år 1918 anvisat ett reservationsanslag av 400,000 kronor.

34:o) Under åberopande av vad riksdagen i sin skrivelse rörande 1919 års kapitalökningsutgifter vid statens järnvägar anfört rörande behovet av anslag för ökat förlag får riksdagen anmäla, att riksdagen för ökat förlag vid statens järnvägar på tilläggsstat för år 1918 anvisat ett förslagsanslag, högst, 11,000,000 kronor.

35:o) I skrivelse till riksdagens vederbörande utskott den 18 april 1918 hava fullmäktige i riksgäldskontoret anfört följande:

»Med godkännande av de i statsrådsprotokollet över civilärenden för den 25 april 1916 angivna huvudgrunder för förvärvande för svenska statens räkning av vissa Mora—Vänerns järnvägsaktiebolag tillhöriga bandelar jämte en byråbyggnad i Kristinehamn anvisade 1916 års riksdag till inköp av nämnda bandelar och byråbyggnad ett anslag av 11,275,000 kronor att täckas av länemedel. Likvid

av köpeskillingen för samma bandelar m. m. verkställdes, jämlikt särskilt be- myndigande, av riksgäldskontoret den 2 januari 1917.

På sätt ovanberörda statsrådsprotokoll angiver, skulle, enligt ett mellan järnvägsstyrelsen och bolaget träffat preliminärt avtal, staten i sammanhang med inköpet även övertaga vissa skyldigheter, som bolaget iklätt sig, däribland även förpliktelse att för en planerad järnvägsanläggning från Limesforsen till Särna teckna aktier till belopp av 250,000 kronor, under förutsättning att hos intresserade kommuner eller dessas skogsmedelsfonder erhöles lån till samma belopp på tid och villkor, som bolagsstyrelsen bestämde.

Då någon erinran mot förslaget om statens övertagande av berörda tecknings- skyldighet ej framställdes vid ärendets behandling inom riksdagen, infördes ock uttrycklig bestämmelse därom i det köpekontrakt, som i slutet av år 1916 upp- rättades mellan järnvägsstyrelsen och Mora—Vänerns järnvägsaktiebolag. På ansökan av stiftarna av Limesforsen—Särna järnvägsaktiebolag har Kungl. Maj:t sedermera, efter fullmäktiges i riksgäldskontoret hörande och i överensstämmelse med deras förslag, genom beslut av den 1 nästlidne mars funnit gott att — under förutsättning att styrelserna för Särna, Idre, Lima och Transtrands socknars skogs- medelsfonder förbunde sig att inköpa svenska statens obligationer av år 1917 för ett belopp av 250,000 kronor och till en kurs av lägst 96 procent av nominella värdet — bemyndiga fullmäktige att å statens vägnar verkställa teckning av aktier till ett belopp av 250,000 kronor i blivande aktiebolag för utförande av järnvägs- anläggning från Limesforsen till Särna.

Det för aktieteckningens verkställande stadgade villkoret har numera blivit fullgjort, i det att förenämnda fyra socknars skogsmedelsfonder under mars och april månader detta år i riksgäldskontoret inköpt nominellt 260,800 kronor obli- gationer av 1917 års 5 % statslån, för vilka likvid erlagts efter kurs av 96 % med 250,360 kronor. I anledning härav har även riksgäldskontoret å sin sida fullgjort den staten åliggande teckningsskyldigheten.

Då de för ifrågavarande aktieteckning erforderliga medlen anskaffats genom försäljning av obligationer eller sålunda genom av riksgäldskontoret verkställd upplåning, torde ur budgetteknisk synpunkt vara önskvärt, att förenämnda be- lopp 250,000 kronor även upptages i riksstaten bland de utgifter, vilka skola täckas av lånemedel, samt att jämväl de medel, som å riksstatens inkomstsida komma att uppföras under titel 'Fast upplåning', höjas med samma belopp. Fullmäktige få i anledning härav hemställa, att bankoutskottet ville föranstalta om, att beloppet på nämnda sätt upptages i blivande tilläggsstat till riksstaten för år 1918, varjämte lånerätt för ifrågavarande 250,000 kronor torde böra med- givas riksgäldskontoret samt föreskrift därom införas i det reglemente för riks- gäldskontoret, som av innevarande års riksdag kommer att utfärdas.»

Såsom av riksgäldsfullmäktiges ovanintagna skrivelse framgår, grun- dar sig ifrågavarande aktieteckning på ett åtagande från statens sida i samband med förvärvet av Mora—Vänerns järnväg. I enlighet med full- mäktiges framställning torde anslag för ändamålet böra uppföras å till- läggsstaten till riksstaten för år 1918. På grund av de förhållanden, under vilka aktieteckningen i fråga tillkommit, synes anslaget böra be-

handlas såsom en utgift för kapitalökning vid statens järnvägar samt aktierna förvaltas av järnvägsstyrelsen.

Riksdagen får alltså anmäla, att riksdagen för förvärvande för statens räkning av aktier i Limesforsen—Särna järnvägsaktiebolag å tilläggsstaten för år 1918 anvisat ett förslagsanslag, högst, 250,000 kronor.

D. Statens vattenfallsverk.

36:o) Eders Kungl. Maj:t har uti punkt 33 föreslagit riksdagen att för anläggning av en ny farled mellan Vänersborg och Göteborg å tilläggsstat för år 1918 bevilja, att utgå av lånemedel, ett reservationsanslag av 700,000 kronor.

För anläggandet av ifrågakvarande farled beviljade 1909 års riksdag ett belopp av 22,800,000 kronor. Då det emellertid visat sig, att kostnaden för anläggningen kommer att överstiga den av riksdagen beviljade anslagssumman, har nu Eders Kungl. Maj:t begärt att redan för år 1918 få disponera ett ytterligare belopp av 700,000 kronor för anläggningens snara fullbordande samt för avvecklande av återstående mellanhavanden med vederbörande entreprenörer, jordägare och arrendatorer.

Riksdagen, som icke funnit anledning till erinran mot det sålunda gjorda anslagsäskandet, har för anläggning av en ny farled mellan Vänersborg och Göteborg å tilläggsstat för år 1918 beviljat ett reservationsanslag av 700,000 kronor.

37:o) Under hänvisning till vad riksdagen i sin skrivelse denna dag angående kapitalökningsutgifter för år 1919 beträffande statens vattenfallsverk i förevarande fråga anfört, får riksdagen anmäla, att riksdagen för fortsättande av arbetena med Södertälje kanals ombyggnad på tilläggsstat för år 1918 anvisat ett reservationsanslag av 400,000 kronor.

38:o) Med bifall till Eders Kungl. Maj:ts därom i punkt 34 framställda förslag och i anslutning till riksdagens beslut angående anslag för ifrågakvarande ändamål å 1919 års riksstat har riksdagen för påbörjande av första utbyggnaden av en kraftstation vid Lilla Edet på tilläggsstat för år 1918 anvisat ett reservationsanslag av 700,000 kronor.

39:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag i ämnet har riksdagen för fortsättande av andra utbyggnaden av Porjus kraftstation på tilläggsstat för år 1918 anvisat ett reservationsanslag av 500,000 kronor.

40:o) Sedan Eders Kungl. Maj:t under punkt 36 i förenämnda proposition nr 2 föreslagit riksdagen att i avbidan på den proposition i

ämnet, som kunde komma att avlåtats, till utförande av anläggningar för ytterligare kraftuttagning i Lule älv på tilläggsstat för år 1918 beräkna ett reservationsanslag av 500,000 kronor, har Eders Kungl. Maj:t i en till riksdagen den 23 april 1918 avlåten proposition, nr 315, under återopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över civilärenden för samma dag, bland annat föreslagit riksdagen att för påbörjande av första utbyggnaden av en kraftstation vid Harsprånget bevilja — förutom anslag å 1919 års riksstat — å tilläggsstat för år 1918 ett reservationsanslag av 500,000 kronor.

Under hänvisning till vad riksdagen i särskild skrivelse denna dag angående utgifter för kapitalökning å 1919 års riksstat anført, får riksdagen anmäla, att riksdagen för påbörjande av första utbyggnaden av en kraftstation vid Harsprånget å tilläggsstat för år 1918-beviljat ett reservationsanslag av 500,000 kronor.

41:o) I en till riksdagen den 12 april 1918 avlåten proposition, nr 297, har Eders Kungl. Maj:t, under återopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över civilärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att *dels* godkänna ett av vattenfallsstyrelsen med Ramnäs bruks aktiebolag upprättat avtal angående förvärvande för kronans räkning av samtliga aktier i Virsbo—Ramnäs kraftaktiebolag, med rätt för Kungl. Maj:t att i avtalet vidtaga de smärre jämkningar, som kunna finnas påkallade; *dels* för köpeskillings gäldande på tilläggsstat för år 1918 under utgifter för kapitalökning anvisa ett förslagsanslag, högst 5,440,000 kronor, att utgå av lånemedel; *dels* besluta, att de i förslaget till nämnda tilläggsstat bland inkomsterna under rubriken »I. Fast upplåning» upptagna lånemedel skola höjas med 5,440,000 kronor; *dels* ock bemyndiga riksgäldskontoret att, räknat från ingången av år 1918, övertaga betalningsansvaret för ett av nämnda kraftaktiebolag upptaget obligationslån å 1,500,000 kronor samt att verkställa de i kontraktet angående lånet bestämda ränte- och kapitalavbetalningar.

Riksdagen får anmäla, att ifrågavarande proposition icke vunnit riksdagens bifall.

42:o) Med bifall till Eders Kungl. Maj:ts därom framställda förslag har riksdagen för ökning av förlagskapitalet för anskaffande av bränsle för Västerås ångkraftstation på tilläggsstat för år 1918 anvisat ett reservationsanslag av 250,000 kronor.

43:o) I en till riksdagen den 19 mars 1918 avlåten proposition, nr 192, har Eders Kungl. Maj:t, under återopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över civilärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att *dels* för uppförande av bostadslägenheter för personalen

vid Västerås' ångkraftstation på tilläggsstat för år 1918 under utgifter för kapitalökning anvisa ett reservationsanslag av 165,000 kronor, att utgå av lånemedel; *dels ock*, vid bifall härtill, besluta, att de i förslaget till nämnda tilläggsstat bland inkomsterna under rubriken »I. Fast upplåning» upptagna lånemedel skola höjas med 165,000 kronor.

Med hänsyn till bostadsbristen i Västerås och svårigheten för ångkraftstationens driftpersonal att därstädes förhyra bostäder, har riksdagen ansett sig böra anvisa medel för uppförande av de föreslagna bostadsbyggnaderna. Enligt riksdagens uppfattning böra bostäderna förläggas i närheten av ångkraftstationen, och enligt vad riksdagens vederbörande utskott från vattenfallsstyrelsen erfarit lärer hinder därför ej möta.

Vad byggnadskostnaderna angår måste desamma anses vara högst betydande, med anledning varav riksdagen vill framhålla angelägenheten av att vid byggnadens utförande all nödig sparsamhet iakttages.

Riksdagen får anmäla, att riksdagen för uppförande av bostadslägenheter för personalen vid Västerås' ångkraftstation på tilläggsstat för år 1918 anvisat ett reservationsanslag av 165,000 kronor.

44:o) Under hänvisning till vad riksdagen uti särskild skrivelse angående utgifter för kapitalökning å 1919 års stat denna dag i ämnet anført, får riksdagen anmäla, att riksdagen för utförande av förberedande åtgärder för Vänerens reglering å tilläggsstat för år 1918 anvisat ett reservationsanslag av 100,000 kronor.

45:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag i ämnet har riksdagen till inköp av vattenfall och fastigheter samt utförande av nyanläggningar, i den mån sådana åtgärder kunna erfordras för ändamålsenlig utveckling av statens kraftverksrörelse och icke utan synnerlig olägenhet kunna uppskjutas i avbidan på särskilt riksdagsbeslut, på tilläggsstat för år 1918 anvisat ett reservationsanslag av 2,500,000 kronor.

46:o) Uti punkt 39 av propositionen nr 2 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att för utförande av distributionsanläggningar och därmed sammanhängande arbeten för statens kraftverk på tilläggsstat för år 1918 anvisa, att utgå av lånemedel, ett reservationsanslag av 2,000,000 kronor.

Sedan denna framställning blivit av riksdagen bifallen, har Eders Kungl. Maj:t i en till riksdagen avlåten, den 12 april 1918 dagtecknad proposition, nr 308, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över civilärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att *dels* för utförande av distributionsanläggningar och därmed sammanhängande arbeten för statens kraftverk å tilläggsstat för år 1918 anvisa, utöver förut beviljade medel, ytterligare ett reservationsanslag

av 2,500,000 kronor; *dels ock*, vid bifall härtill, besluta, att de i nämnda tilläggsstat under rubriken »I. Fast upplåning» upptagna låne-medel skola höjas med nämnda belopp, 2,500,000 kronor.

På grund av den starkt stegrade efterfrågan å elektrisk kraft och då genom vissa vidtagna förändringar i fråga om sättet för distributionsanläggningarnas utförande den rådande materialbristen och de höga priserna i viss mån kunnat neutraliseras samt materialtillgången och prisförhållandena i övrigt visat sig bättre än man tidigare vågat räkna med, synas de ökade möjligheterna att tillvarataga den inhemska krafttillgången bära vederbörligen utnyttjas. Riksdagen finner sig förden skull bära bifalla jämväl Eders Kungl. Maj:ts i propositionen nr 308 framlagda förslag och får alltså anmäla, att riksdagen för utförande av distributionsanläggningar och därmed sammanhängande arbeten för statens kraftverk på tilläggsstat för år 1918 sammanlagt anvisat ett reservationsanslag av 4,500,000 kronor.

47:o) I punkt 40 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att av det till inventarier för statens vattenfallsverk beviljade anslaget å 700,000 kronor på tilläggsstat för år 1918 såsom reservationsanslag anvisa återstående beloppet 300,000 kronor.

Riksdagen, som icke funnit anledning till erinran mot Eders Kungl. Maj:ts förslag, får alltså anmäla, att riksdagen av det till inventarier för statens vattenfallsverk beviljade anslaget å 700,000 kronor å tilläggsstat för år 1918 såsom reservationsanslag anvisat återstående beloppet, 300,000 kronor.

48:o) Såsom riksdagen i särskild skrivelse för Eders Kungl. Maj:t anmält, har riksdagen *dels* medgivit, att tomterna nr 1, 2, 3 och 9 i kvarteret Björnen i Stockholm må för statens vattenfallsverks räkning inköpas för en kostnad av sammanlagt högst 1,554,575 kronor 24 öre, *dels ock* för gäldande av berörda köpeskilling ävensom för utförande å nämnda fastigheter av vissa byggnadsarbeten på tilläggsstat för år 1918 anvisat ett reservationsanslag å 1,650,000 kronor.

49:o) I fråga om sättet för täckande av de utav riksdagen beviljade, ovan omförmälda anslagen för kapitalökning å 1918 års tilläggsstat, kommer riksdagen att i särskild skrivelse anmäla sitt beslut.

Stockholm den 20 juni 1918.

Med undersåtlig vörndnad.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING.

Punkt.	<i>Postverket.</i>	Sid.
1. Inventarier		1
2. Nybyggnad i Linköping		2
3. Nybyggnad i Gällivare		2
4. Nybyggnad i Göteborg		2
5. Om- och tillbyggnad av posthusbyggnaden i Ystad		2
6. Inköp av fastighet i Karlstad		3
 <i>Telegrafverket.</i> 		
7. Inköp av fastighet i Söderköping		3
8. Fortsatt utveckling av statens telefon- och telegrafväsende		4
 <i>Statens järnvägar.</i> 		
9. Fastighet för ombyggnad av Stockholms bangårdar		4
10. Provisorisk utbyggnad av Falkenbergs station		4
11. Ombyggnad av bangården vid Uppåkra		5
12. Huvudrangerbangård vid Hallsberg m. m.		5
13. Utvidgning av Västanfors station		5
14. Utvidgning av Ockelbo station m. m.		5
15. Nya stationer och mötesplatser		5
16. Spårordningar i anslutning till förefintliga spårssystem		5
17. Speciella anläggningar å bangårdar		5
18. Dubbelspår Rönninge—Järna m. m.		5
19. Dubbelspår Örebro—Hallsberg—Laxå		7
20. Ombyggnad av bron över Norsälven å linjen Laxå—Charlottenberg		7
21. Plåtslagarverkstad med smedja vid Notviken		7
22. Ny lokomotivstation vid Örebro		7
23. Ny lokomotivstation vid Järna		7
24. Ny lokomotivstation vid Krylbo		7
25. Husbyggnader		7
26. Telegraf- och sektionstelefonledningar m. m.		7

Punkt.	Sid.
27. Växel- och signalsäkerhetsanläggningar	7
28. Ökande av trafikkapaciteten å bandelen Kristinehamn—Mora	8
29. Dispositionsanslag för oförutsedda och mindre arbeten	8
30. Täckande av brist å vissa till nya byggnader och anläggningar vid statens trafikerade järnvägar beviljade anslag	8
31. Inlandsbanan mellan Volgsjön och Gällivare	8
32. Statsbanan Forsmo—Hoting	8
33. Markförvärv	8
34. Ökat förlag	8
35. Förvärv av aktier i Limesforsen—Särna järnvägsaktiebolag	8

Statens vattenfallsverk.

36. Ny farled Vänersborg—Göteborg	10
37. Ombyggnad av Södertälje kanal	10
38. Första utbyggnaden av kraftstationen vid Lilla Edet	10
39. Andra utbyggnaden av Porjus kraftstation	10
40. Första utbyggnaden av en kraftstation vid Harsprånget	10
41. Inköp av aktier i Virsbo—Ramnäs kraftaktiebolag	11
42. Ökning av förlagskapitalet för anskaffande av bränsle för Västerås ångkraftstation.....	11
43. Bostadslägenheter vid Västerås ångkraftstation	11
44. Vänerens reglering	12
45. Inköp av vattenfall och fastigheter samt utförande av nyanläggningar	12
46. Distributionsanläggningar för statens kraftverk	12
47. Inventarier	13
48. Central förvaltningsbyggnad för statens vattenfallsverk	13
49. Sättet för anslagens täckande	13